

דער אידישער שווער

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.

The Only Daily Jewish Newspaper In The Province of Ontario,
PUBLISHED BY
CANADIAN JEWISH PUBLISHING Co. Ltd.
251-253 Queen Street West Telephone Adelaide 3067
Subscription Rates \$0 PER YEAR, \$3.50 SIX MONTHS
Single Copy — 3 cents
Entered as Second Class Mail Matter at G. P. O. Toronto Ont.
January 22nd 1913

בערגע דייטשלאנד

גראד האט זיך געמאכט אויף אן ארטייל לויט דעם פילע צוקונפטע עקספערטן פאלאגן האט מען אין בערגע באשלאסן אז אויב מען וועט אין דייטשלאנד בלייבען איינצוקעגן און מען וועט דעם פאלאגן צו אנגענומען וועט מען ווירקליך אז אלע פארבינדעטע מיליטער זאלען דער קלענערן און באקאנטע דייטשלאנד צווינגענדיג איהר דערמט צו אונטערזארגן זיך איבער דעם מאכט פון די ערליי.

דער עקספערטן פילען איז דאספאצירט געווארען אין די דייטשען וועלען מוזען נאכקומען די פאדערונג וועלען דעם שאדענערוארן אין איינלאגן מיטן עקספערטן פאלאגן. עס איז אבער איינערשטאנען צו זעהן ווי אויף בערגע. די שוואכע און געבארדיגע בערגע פאר וועלכע מען האט אויך שטארק די וועלט איינצוקעגן און די הימלן אויפגיין שווערן, רויט זיך אויך שטארק און וויל נאר א באקאנט קענען איהר הימלשטען שונא.

עס איז פארשטענדליך אז בערגע איז גיט די איינציקע אויפן יארה, און אז איהר מינוט וועט דא גיט אויך שטארק גילטען ווי עס דוכט זיך אן ווייטער מענטשן. פארקרויך און ענגלאנד זענען די הויפט דערוואנדען אין געזעצן סכסן. ווער ווארט וועט געהערט ווערען בערגע וועט בלויז מוזען ארויפגעלעגן איהר חתימה און דעם פאלאגן גיט הייסען. אויב זי וואל זיך ברעקעלען און וועלען פאדערען דערוואנדען וועט זי מוזען בלייבען ביים וועלען.

דער איינלאגן פון די דייטשען וואלען האט פארשטענדליך דעם סוף פון דעם פארשטענדליכן סכסן ווייטער זיך עליין און דייטשלאנד סוף די מלחמה ווארט. ווי שווער עס וואל זיך פאר די דייטשע ארמיי צו ארויסשטעלען ווערען קען און די מיליטער פון די פארצוקענדיגע גרויסע מלחמה. אז דאס אבער איז בערגע און באקאנטליכער איידער צו הענגען צווישן הימל און ערד, און גיט וויסן וואס דער פארברענגען וועט געשען.

דער צוזאמגעשטעל פונעם דייטשען רייכטאמט איז איצט אוועקער, אז די "הויפטקע" געהערן זיך דארט און די צעהנדליכער. דער קאמ פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

אויף טיפער אויערען

ווייז דער אמעריקאנער קאנגרעס האט אנגענומען דעם באשלוס בענען איינוואנדערונג, אז אין אן און אן דער אידישעמאנעוואנער פאקטע איינצושטעלען געווארען נאנט שווארץ די פראגע וועלען דער צו קענען פון דער אידישער קולטור אין אמעריקע.

פריער איז געווען א נאנט קאמפליצירטע פראבלעם, אבער מיטן דאזיגער פון דער אידישער איינוואנדערונג ווערט זי נאך שארפער, און דאזיגער אין פארשטענדליך, ווארט קאמפליצירטע צווישען באשעפטיגן זיך יענעם מאל דעם. מיר זאגען מאכען, ווייז גיט אלע אידישע צייטונגען וועלכע ערשיינען אין אמעריקע, באשעפטיגן זיך מיט אידישע קולטור פראגען.

שוין דאס אליין, וואס גיט די נאנצע אידישע פרעסע שאצט אפ די טיטונקליין פון דער פראגע, דאס צייטן שוין אליין, ווי שלעכט מיר האבן מיטן מען דעם, ווייל אויב עס איז קיין איינערעם נישטא פאר א זאך, ווי אויך קען מען ערווארטען צו קענען די פראגע.

עס ערשט דער ברייטער איינפירעם צו און וויכטיגער פראגע ווי צו קענען פון דער אידישער קולטור אין דער נייער וועלט, און דארטן אפילו וואו אן איינפירעם איז שוין א פארהאן, געפינט עס אויך גיט קיין אפלאגא, איינער אין קליינע קרייזען.

וואס האט מען דערגרייכט מיט די אלע רייד וועלען קולטוראלע, קולטוראלע פאקטען געווארען — איינער ערשט צייטונגען ארויסקלען איז דאך פון דער נאנצע נאך גאר נישט געבליבען אמת, עס ווענען פארהאן דא און דארט קליינע גרופעס, וועלען עס איינפירעם זיך די זאך, ביי וועלען די אידישע קולטור איז א מיר פון ווער גייסטליכע, אבער וואו זענען די ברייטע אידישע פאקטען, און קען מען דעם האבען אויף א גענומען נאמאלער ענטוויקלונג פון דער אידישער קולטור, און איהר געווענליכע פונדאמענט — די אידישע פאקטען.

פארהאן אפטייטשען, אבער אפטייטשען מוז אויך האבען א גרונד, אבער דערווארט וועט מען נאך גיט די סטעיז, וועלכע זאלען באדעכטענען און אפטייטשען.

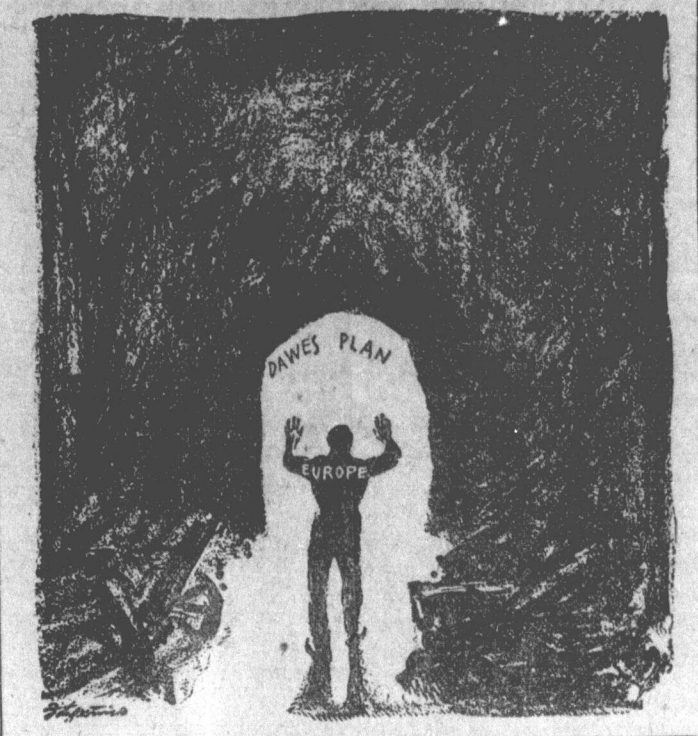
בא זמן די אלע רופען ווענען אידישע קולטוראליזם אין אמעריקע רוקט וועלען פאלען אויף טיפער אויערען, קען עס פאר קיין קראל פון באשעפטיגן גיט באטראכט ווערען.

פערטע דייטשלאנד צורת — דאך יענעם רויטאנד צו איהר אויך האבען ערשיינען, און ערשטליכע זאך נאר פארלאזען בערגען.

אלעס קען פאסירען. סטארן איינפירעם, דער פריער פון די לאטווישע פאסימען און רעאקטאר פון דער אמעריקאנישער צייטונג פון דעם לאטווישען נא צוואנציק קורא. אז נאך נאך וועט אן איינעם צווישען פאסימען איבערצוגען גען. ערשט מיט א קורצע צייט צוריק איז ער געווען א גרויסער ליב האבען פון אידען און ער איז אפילו געווען א מיטאבייטער פון דער אידישער שטייט, צייטונג, "אויסווארט".

און יענעם איז עס א פאסימען פרייהער.

איז פארהאן באפרייאונגען פאר אייראפא?

דער פראצעס ווענען שפיא-נירען מארשאל פילסודסקי

(סענאציאנעלע פאסטען ווענען פוילישען מיליטערישען.)
1913: 0:0
פון מ. מאדעל.

א גרויסע שפאנען האט געהערשט נען וועלכע ער ערשט זיך אין דעפארט. אין ווארשאווער פרויז געריכט, ווען דאס פון אן ארטייל לויט דעם פילע צוקונפטע עקספערטן פאלאגן האט מען אין בערגע באשלאסן אז אויב מען וועט אין דייטשלאנד בלייבען איינצוקעגן און מען וועט דעם פאלאגן צו אנגענומען וועט מען ווירקליך אז אלע פארבינדעטע מיליטער זאלען דער קלענערן און באקאנטע דייטשלאנד צווינגענדיג איהר דערמט צו אונטערזארגן זיך איבער דעם מאכט פון די ערליי.

דער עקספערטן פילען איז דאספאצירט געווארען אין די דייטשען וועלען מוזען נאכקומען די פאדערונג וועלען דעם שאדענערוארן אין איינלאגן מיטן עקספערטן פאלאגן. עס איז אבער איינערשטאנען צו זעהן ווי אויף בערגע. די שוואכע און געבארדיגע בערגע פאר וועלכע מען האט אויך שטארק די וועלט איינצוקעגן און די הימלן אויפגיין שווערן, רויט זיך אויך שטארק און וויל נאר א באקאנט קענען איהר הימלשטען שונא.

עס איז פארשטענדליך אז בערגע איז גיט די איינציקע אויפן יארה, און אז איהר מינוט וועט דא גיט אויך שטארק גילטען ווי עס דוכט זיך אן ווייטער מענטשן. פארקרויך און ענגלאנד זענען די הויפט דערוואנדען אין געזעצן סכסן. ווער ווארט וועט געהערט ווערען בערגע וועט בלויז מוזען ארויפגעלעגן איהר חתימה און דעם פאלאגן גיט הייסען. אויב זי וואל זיך ברעקעלען און וועלען פאדערען דערוואנדען וועט זי מוזען בלייבען ביים וועלען.

דער צוזאמגעשטעל פונעם דייטשען רייכטאמט איז איצט אוועקער, אז די "הויפטקע" געהערן זיך דארט און די צעהנדליכער. דער קאמ פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

דייטשלאנד האט איצט א רייכטאמט, וואס וועט שטעהן ווי א בייז און האלד און וועט רייטען די איינציקע פון די מיליטערישע קלינקע. די פון וואס איז אויך לאנג אנגעהערט געווארען קענען די ארויפגעלעגט פארקאנעלען. האט זיך איינגעלאזען מיט א ריידה פאר די שווארצע מאות. ווי האבען געזען דאס וועלט, און ווערען רייד ווענען אונזע אויף פיסטע פערדער און אויף פיסטע וועלכער.

מאראנא דייטשלאנד דער פערט מאר

עס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

דער שטייט נערו פוד
פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

דער שטייט נערו פוד
פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.

DIAN PACIFIC
פון יעדע צעהן מענטשן אין אמעריקע וועלען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי. און דאס וועט קומען א צייט וועינענער נער וועט גיט קענען זעהן אהן בריי.